

Dorota Folga-Januszewska
Katarzyna Szymańska

PLAKAT

SPORTS

SPORTOWY

POSTER

W POLSCE

IN POLAND

BOŚZ

0	Co to znaczy „sport”? O kulturowych źródłach sportu i historii sportowego plakatu	4
0	What Does “Sport” Mean? On the Cultural Origins of Sport and the History of Sports Posters	4
1	Początki graficznej promocji sportu i źródła plakatu sportowego	16
1	The Beginnings of Graphic Promotion of Sport and the Origins of Sports Posters	16
2	Powrót idei olimpizmu. Plakat sportowy od XIX wieku do 1928 roku	26
2	The Return of the Idea of Olimpism. Sports Posters from the 19th Century to 1928	26
3	Plakat sportowy towarzystw społecznych	58
	Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”	60
	Złoty „Sokole”	64
	Warszawskie Towarzystwo Wioślarskie	76
	Warszawskie Towarzystwo Cyklistów i cykliści	78
3	Sports Posters of Social Associations	58
	The “Falcon” Gymnastic Society	60
	“Falcon” Rallies	64
	The Warsaw Rowing Association	76
	The Warsaw Cycling Association and Cyclists	78
4	Propaganda sportu i polityki. Rozwój plakatu sportowego	82
4	Sports and Political Propaganda. The Development of Sports Posters	82
5	Plakat jak sportowiec	202
	100 lat Polskiego Komitetu Olimpijskiego	214
5	Poster Like an Athlete	202
	100 Years of the Polish Olympic Committee	214
6	Sport, cyrk, turystyka. Oblicza sportu jako rozrywki i zabawy	230
	Turystyka	252
6	Sport, Circus, Tourism. The Faces of Sport as Entertainment and Fun	230
	Tourism	252
	Nota redakcyjna / Editorial Note	266
	Bibliografia	267
	References	268
	Reprodukcje / Reproductions	269
	Indeks / Index	270

Projekt graficzny / Graphic design
Lech Majewski

Dorota Folga-Januszewska
Katarzyna Szymańska

PLAKAT

SPORTS

SPORTOWY

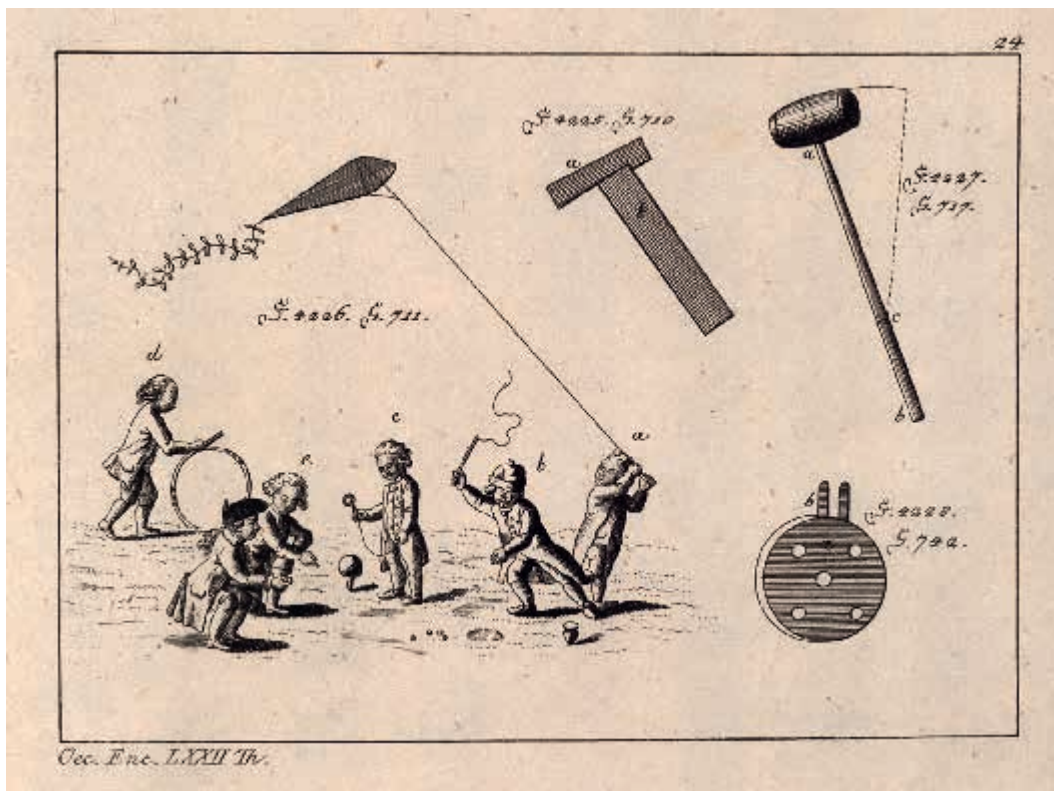
POSTER

W POLSCE

IN POLAND

Początki graficznej promocji sportu i źródła plakatu sportowego

The Beginnings of Graphic Promotion of Sport and the Origins of Sports Posters

18. Zabawy dzieci: puszczanie latawca, baka i bieg z kółkiem, z prawej przyrządy, ok. 1718, miedzioryt, papier, 16 × 22,5 cm, il. w: Johann Georg Krünitz, *Oekonomische Encyclopädie, oder Allgemeines System der Staats-, Stadt-, Haus- und Landwirthschaft: in alphabetischer Ordnung*, Berlin 1797, t. 72, il. 24, OBC

18. Children Games: Flying a Kite, Spinning a Top, and Hoop Rolling; Equipment on the Right, ca. 1718, copper engraving, paper, 16 × 22.5 cm, illustration in: Johann Georg Krünitz, *Oekonomische Encyclopädie, oder Allgemeines System der Staats-, Stadt-, Haus- und Landwirthschaft: in alphabetischer Ordnung*, Berlin 1797, vol. 72, fig. 24, OBC

19. Gra w tenisa z XVI w., miedzioryt, papier, 34 × 24 cm, il. w: Johann Amos Comenius [Jan Amos Komeński], *Orbis sensualium pictus... Visible World or a Nomenclature, and Pictures...*, New York 1810, reprint wyd. ang. z 1658, s. 326, BUP

19. 16th-Century Tennis Game, copper engraving, paper, 34 × 24 cm, illustration in: John Amos Comenius [Jan Amos Komeński], *Orbis sensualium pictus... Visible World or a Nomenclature, and Pictures...*, New York 1810, reprint of the Eng. ver. of 1658, p. 326, BUP

¹⁶ Tak rozumiany sport, jako uwikłany w sieć zależności z nauką i kulturą, staje się aktualnie tematem badań nauk humanistycznych. Badania sportu, dotąd głównie prowadzone przez socjologów, historyków i filozofów, powoli stają się przedmiotem zainteresowania takich dziedzin humanistyki jak sztuka, kulturoznawstwo i muzeologia. Warto wspomnieć, że podczas zgromadzenia generalnego ICOM (Międzynarodowa Rada Muzeów), które rozpoczęło obrady 18.06.2021, jako specjalną atrakcję zorganizowaną przez ICOM Francja i francuskie Ministerstwo Kultury zaproponowano zwiedzanie Narodowego Muzeum Sportu w Nicei. Zmiany te widać także w kontekście polskim. Niedawno (2019) swą nazwę zmieniło Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego na: Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, by jednak rok później powrócić do poprzedniej nazwy.

¹⁶ Such an understanding of sport entangled in the network of interrelations with science and culture is currently the subject of humanistic studies. Research on sport, so far conducted mainly by sociologists, historians, and philosophers, is gradually making ground in such humanistic fields as art, cultural studies, and museology. It is noteworthy that during the ICOM (International Council of Museums) General Assembly, which commenced on 18.06.2021, the special pastime organised by ICOM France and the French Ministry of Culture was a visit to the National Sport Museum in Nice. Such changes are also clear in the Polish context. Recently, the Ministry of Culture and National Heritage was denominated the Ministry of Culture, National Heritage and Sport.

Opowieść o dziejach plakatu można prowadzić na dwa sposoby. Można rozpocząć od momentu, gdy powielany obraz graficzny połączył się ze znakami umownymi i tekstami po to, by stworzyć czytelną, choć często metaforyczną formułę „szybkiego” komunikatu. Można też źródeł formy plakatu dopatrywać się w takim połączeniu słowa i obrazu we wspólnie oddziałującą całość, która pozwala zatrzymać wzrok i „nadać” informację, aby nasze zmysły i pamięć przetworzyły ją w „istotę rzeczy”. Dostrzeżenie, odgadywanie i w końcu zrozumienie tego typu kompozycji będzie wówczas dla obserwatora prowokacją, ćwiczeniem, a wreszcie nagrodą za cenione odczucie: „wiem i rozumiem”. Dziedzina plakatu jest więc specyficznym obszarem, w którym nasz instynkt sztuki sprawdza się szybko i dotyczy obrazów z niemal całej sfery życia realnego i wyobrażonego. Jest więc plakat na swój sposób z jednej strony sztuką popularną, z drugiej zaś elitarną, bowiem wszyscy plakat możemy zobaczyć, ale nie wszyscy potrafimy odkryć różne poziomy jego przesłania, odczytać znaki i odszyfrować symbole.

Ta psychofizjologiczna ścieżka do źródeł plakatu jest szczególnie ważna, gdy chcemy opowiedzieć o plakacie sportowym. Zastanawiać się więc będziemy zarówno nad specyfiką sportu, wynikającą z idei kalokagathii – czyli zespolenia ducha i ciała, jak i nad mechanizmami, które pozwalają obszar sportu sprowadzić do nowej grupy znaków kulturowych, w której każda dyscyplina wytwarza swój wizualny kod.

Sporty i ich historia to także dzieje nowych obrazów i znaczeń, zachowań i tradycji. To część kultury, z której do życia codziennego przeniknęły konwencje stroju i mody, postawy i etyki, układów barw i form. Nie ma chyba, poza techniką i sportem, drugiej takiej dziedziny życia, w której między XVIII a XXI wiekiem powstałoby tak wiele innowacji i zostałyby one tak szybko, powszechnie i ponadkulturowo wchłonięte i przyswojone w odmiennych społeczeństwach.

Z dziejami sportu wiążą się moda, architektura i budownictwo, hodowla zwierząt, medycyna, wynalazki techniczne i komunikacyjne, z czasem też fotografia i film¹⁶.

The story of poster art can be told twofold. It can begin from the moment when a duplicated graphic image was combined with notations and texts in order to create a legible, yet often metaphorical formula of a quick message. The source of poster art can also be sought in a combination of works and images into a coherent whole, which catches the eye and transmits the information so that our senses and memory can process the essence. In such a case, noticing, deciphering, and finally understanding such compositions would be a provocation, an exercise to the viewer, and eventually a reward for the valuable sense of knowing and understanding. Poster art is a peculiar field, in which our instinct of art is quickly put to a test, and includes pictures from almost the entire sphere of real and imagined life. So posters are on the one hand a popular art, and on the other, exclusive, because all of us can see posters but not all can discover the various levels of their messages, read the signs and decipher the symbols.

This psycho-physiological path to the source of poster art is crucial if we want to learn more about sports posters. Therefore, we shall look into the characteristics of sports resulting from the idea of *kalokagathos*, i.e. the union of body and spirit, as well as the mechanisms that make it possible to incorporate the field of sports into a new group of cultural signs in which every discipline builds its own visual code.

Sports and their history also involve the story of new images and meanings, behaviours and traditions. They belong to culture, which has been the source of everyday fashion conventions and dress codes, attitudes and ethics, patterns of colours and forms. Apart from technology and sports, there was probably no other sphere of life between the 18th and 21st centuries that would produce so many innovations, which would be so quickly, widely and cross-culturally absorbed and assimilated in different societies.

The history of sports is related to fashion, architecture and the construction industry, animal husbandry, medicine, technology and communication inventions, and sometimes even photography and film.¹⁶

Obserwując ikonograficzne ślady sportów, znajdujemy rysunki, obrazy, a szczególnie często ryciny i fotografie ukazujące jak wszystkie te opisane powyżej procesy z zabawy i rozrywki przenikały do codziennych zadań, ale także do wojennych zmagania i realnych gier.

Sporty zmieniały modę i zwyczaje. W XVII-wiecznych ilustracjach możemy znaleźć przykłady tego, jak krój portek i rodzaj butów trzeba było dopasować do gry w tenisa, czy

When studying the iconographic traces of sports, we find drawings, paintings, and very often engravings and photographs showing how all of the aforementioned processes penetrated from entertainment and recreation into everyday chores, but also military struggle and real games.

Sports have affected fashion and customs. 17th-century illustrations contain examples of how the cut of trousers and type of shoes had to be adjusted in order to play ten-

20. Strzelanie z tuku do celu, rzucanie oszczepem, miedzioryt, papier, 15,5 × 9,5 cm, il. w: Johann Georg Krünitz, *Oekonomische Encyclopädie, oder Allgemeines System der Staats-, Stadt-, Haus- und Landwirthschaft: in alphabetischer Ordnung*, Berlin 1797, t. 72, il. 31, OBC

20. Target Archery, Javelin Throw, copper engraving, paper, 15,5 × 9,5 cm, illustration in: Johann Georg Krünitz, *Oekonomische Encyclopädie, oder Allgemeines System der Staats-, Stadt-, Haus- und Landwirthschaft: in alphabetischer Ordnung*, Berlin 1797, vol. 72, fig. 31, OBC

21. Zapasy, miedzioryt, papier, 15,5 × 9,5 cm, il. w: Johann Georg Krünitz, *Oekonomische Encyclopädie, oder Allgemeines System der Staats-, Stadt-, Haus- und Landwirthschaft: in alphabetischer Ordnung*, Berlin 1797, t. 72, il. 15, OBC

21. Wrestling, copper engraving, paper, 15,5 × 9,5 cm, illustration in: Johann Georg Krünitz, *Oekonomische Encyclopädie, oder Allgemeines System der Staats-, Stadt-, Haus- und Landwirthschaft: in alphabetischer Ordnung*, Berlin 1797, vol. 72, fig. 15, OBC

jak wyścigi cyklistów, następnie popularyzacja sportów wodnych, w tym „mody na pływanie”, dalej mody tzw. „ubioru na amazonkę” – związanej z uprawianiem jeździectwa – wymusiły optywowe formy strojów w XIX wieku.

Sport kształtował wizualność poszczególnych epok, o czym często zapominamy, a właśnie w kontekście plakatu sportowego zależności te warto zauważyć.

nis, or how bike races and then the growing popularity of water sports, including the swimming trend, the so-called “riding habits” – in horse riding – resulted in streamlined clothing in the 19th century.

Sport shaped the visual aspect of subsequent periods, which we often forget and which is noteworthy in the context of sports posters.

22. Skoki do wody i kąpiel, miedzioryt, papier, 15,5 × 9,5 cm, il. w: Johann Georg Krünitz, *Oekonomische Encyclopädie, oder Allgemeines System der Staats-, Stadt-, Haus- und Landwirthschaft: in alphabetischer Ordnung*, Berlin 1797, t. 72, il. 18, OBC

22. Diving and Swimming, copper engraving, paper, 15,5 × 9,5 cm, illustration in: Johann Georg Krünitz, *Oekonomische Encyclopädie, oder Allgemeines System der Staats-, Stadt-, Haus- und Landwirthschaft: in alphabetischer Ordnung*, Berlin 1797, vol. 72, fig. 18, OBC

23. Zabawa młodzieży w ciuciubabkę w ogrodzie, miedzioryt, papier, 15,5 × 9,5 cm, il. w: Johann Georg Krünitz, *Oekonomische Encyclopädie, oder Allgemeines System der Staats-, Stadt-, Haus- und Landwirthschaft: in alphabetischer Ordnung*, Berlin 1797, t. 72, il. 27, OBC

23. Young People Playing Blind Man's Bluff in the Garden, copper engraving, paper, 15,5 × 9,5 cm, illustration in: Johann Georg Krünitz, *Oekonomische Encyclopädie, oder Allgemeines System der Staats-, Stadt-, Haus- und Landwirthschaft: in alphabetischer Ordnung*, Berlin 1797, vol. 72, fig. 27, OBC

51. Alfred Żmuda,
Narciarskie Mistrzostwa Krynicy.
12-13 luty 1927, 1926, litografia,
95 × 63 cm, MP

51. Alfred Żmuda,
Ski Championships of Krynica.
12-13 February 1927, 1926, lithograph,
95 × 63 cm, MP

52. Mieczysław Jurgielewicz,
Międzynarodowe Zawody Narciarskie.
VIII Mistrzostwo Polski. 17-20 II 1927,
Zakopane, 1927, litografia, 95 × 60 cm, MT

52. Mieczysław Jurgielewicz,
International Ski Competition. 8th Polish
Championship. 17-20.02.1927, Zakopane,
1927, lithograph, 95 × 60 cm, MT

53. Zofia Stryjeńska,
VI Mistrzostwa Polski. Krynica,
31 stycznia, 1-2 lutego 1925,
1925, litografia, 99,7 × 76,2 cm, MP

53. Zofia Stryjeńska,
6th Polish Championships. Krynica,
31 January, 1-2 February 1925,
1925, lithograph, 99.7 × 76.2 cm, MP

54. Kazimierz Mann,
**Haug - smary do nart są
 niedoścignione**, ok. 1934, offset,
 70 × 50 cm, MEiPA

54. Kazimierz Mann,
Haug - Unrivalled Ski Wax,
 ca. 1934, offset, 70 × 50 cm, MEiPA

**VI. ZLOT SOKOLSTWA POLSKIEGO
W WARSZAWIE
W DNIACH 8, 9 i 10 LIPCA 1921 ROKU**

**VI. ZLOT SOKOLSTWA POLSKIEGO
w WARSZAWIE
8 - 9 - 10 LIPCA 1921 r.**

**VI. ZLOT SOKOLSTWA POLSKIEGO
W WARSZAWIE
W DNIACH 8, 9 i 10 LIPCA 1921 ROKU**

Zaślubiny Wisły z Baltykiem

**Scena alegoryczna
odegrana w czasie VII Zlotu Sokolstwa Polskiego
w Poznaniu 28. VI. - 1. VII. 1929 r.**

97. Jan Fazanowicz,
**VI Złot Sokolstwa Polskiego
 w Warszawie w dniach 8, 9 i 10 lipca
 1921 roku**, 1921, pocztówka, druk, MSiT

97. Jan Fazanowicz,
**6th Polish "Falcon" Rally in Warsaw on
 8, 9 and 10 July 1921**, 1921,
 postcard, print, MSiT

98. Jan Fazanowicz,
**Do słońca. VI Złot Sokolstwa Polskiego
 w Warszawie w dniach 8, 9 i 10 lipca
 1921 roku**, 1921, pocztówka, druk, MSiT

98. Jan Fazanowicz,
**Towards the Sun. 6th Polish "Falcon"
 Rally in Warsaw on 8, 9 and 10 July 1921**,
 1921, postcard, print, MSiT

99. Józef Tom,
**VI Złot Sokolstwa Polskiego
 w Warszawie. 8, 9 i 10 lipca 1921 r.**,
 1921, litografia, 100,4 × 69,7 cm, MP

99. Józef Tom,
**6th Polish "Falcon" Rally in Warsaw on
 8, 9 and 10 July 1921**, 1921, lithograph,
 100.4 × 69.7 cm, MP

100. Izabela Brzozowska,
**„Zaślubiny Wisły z Bałtykiem”. Scena
 alegoryczna odegrana w czasie
 VII Złotu Sokolstwa Polskiego
 w Poznaniu. 28 VI–1 VII 1929**, 1929,
 offset, 93,7 × 64,3 cm, MSiT

100. Izabela Brzozowska,
**"Vistula's Wedding to the Baltic Sea".
 Allegorical Scene Enacted at the
 7th Polish "Falcon" Rally in Poznań,
 28.06–01.07.1929**, 1929, offset,
 93.7 × 64.3 cm, MSiT

101. Roman Kaczmarczyk,
**Na Złot Sokolów Dzielnicy Pomorskiej
 z okazji 50-lecia Gniazda 1-go.
 Bydgoszcz, dnia 11–12 VII 1936
 w Bydgoszczy**, 1936, offset,
 69,5 × 67,5 cm, MSiT

101. Roman Kaczmarczyk,
**To the "Falcon" Rally of the
 Pomeranian District on the 50th
 Anniversary of the 1st Nest. Bydgoszcz,
 11–12.07.1936 in Bydgoszcz**,
 1936, offset, 69.5 × 67.5 cm, MSiT

102. N.N., Złot Sokotów Dzielnicy Pomorskiej. Gdynia 10 lipca 1932 r., 1932, pocztówka, MSiT

102. N.N., "Falcon" Rally of the Pomeranian District. Gdynia, 10 July 1932, 1932, postcard, MSiT

103. Jan Fazanowicz, Bolesławski Złot Sokoli Dzielnicy Wielkopolskiej w Poznaniu, 28-29 czerwca 1925 roku, 1925, Poznań, litografia, 108 × 76,5 cm, MSiT

103. Jan Fazanowicz, Bolesław "Falcon" Rally of the Greater Poland District, 28-29 June 1925, Poznań 1925, lithograph, 108 × 76.5 cm, MSiT

104. Leon Prauziński, Jubileuszowy Złot Sokolstwa Zachodnich Ziem Polski w Poznaniu. 29-30 czerwca i 1 lipca 1934, 1934, offset, 100 × 70 cm, MSiT

104. Leon Prauziński, Anniversary "Falcon" Rally of Western Poland in Poznań, 29-30 June and 1 July 1934, 1934, offset, 100 × 70 cm, MSiT

105. Kazimierz Mann,
Złot Sokoli dzielnicy małopolskiej we
Lwowie od 15 do 18 czerwca 1933 r.,
1933, litografia, 99,5 × 66,5 cm, MSiT

105. Kazimierz Mann,
"Falcon" Rally of the Lesser Poland
District, from 15 to 18 June 1933,
1933, lithograph, 99.5 × 66.5 cm, MSiT

ZAKŁ. GÓR. E. I D. KŁOCZJAŃSKI, WARSZAWA.

162. Jerzy Walerian Skolimowski, Andrzej Stypiński, **Championnats d'Europe d'Escrime. Mistrzostwa Szermiercze Europy. Warszawa, 20-29 VI 1934**, 1934, offset, 100 × 70 cm, MP

162. Jerzy Walerian Skolimowski, Andrzej Stypiński, **Championnats d'Europe d'Escrime. European Fencing Championships, Warsaw, 20-29.06.1934**, 1934, offset, 100 × 70 cm, MP

163. Tadeusz Gronowski, **Challenge de tourisme international Gordon Bennett** [Międzynarodowe Zawody Lotnicze (o puchar) Gordona Bennetta], **28 VIII-23 IX 1934. Warszawa, Pologne**, 1934, litografia, 100 × 70 cm, MP

163. Tadeusz Gronowski, **Challenge de tourisme international Gordon Bennett** [International Gordon Bennett Cup Aviation Competition], **28.08-23.09.1934. Warsaw, Pologne**, 1934, lithograph, 100 × 70 cm, MP

164. Antoni Wajwód, **Aeroklub Rzeczypospolitej Polskiej. Gordon Bennett. Warszawa, 30 VIII 1936** [Międzynarodowe Zawody Lotnicze (o puchar) Gordona Bennetta], 1936, litografia, 100,5 × 69,2 cm, MP

164. Antoni Wajwód, **Polish Republic Aeroclub. Gordon Bennett Warsaw, 30.08.1936** [International Gordon Bennett Cup Aviation Competition], 1936, lithograph, 100,5 × 69,2 cm, MP

165. Stefan Osiecki, Jerzy Walerian Skolimowski, **Balodem do stratosfery. Zwiedzajcie obóz wzlotowy w Dolinie Chochotowskiej**, 1938, offset, 100,8 × 62,1 cm, MP

165. Stefan Osiecki, Jerzy Walerian Skolimowski, **In a Balloon to the Stratosphere. Visit the Balloon Launch Field in Chochotowska Valley**, 1938, offset, 100,8 × 62,1 cm, MP

166. Jerzy Walerian Skolimowski,
Andrzej Stypiński,
**I-sze Igrzyska Sportowe Polaków
z Zagranicy**, 1934, offset,
103 × 70 cm, MP

166. Jerzy Walerian Skolimowski,
Andrzej Stypiński,
**1st Sports Games of Poles from
Abroad**, 1934, offset,
103 × 70 cm, MP

167. Jerzy Walerian Skolimowski,
Andrzej Stypiński,
**I-sze Igrzyska Sportowe Polaków
z Zagranicy. Warszawa, 1-8 sierpień 1934,**
1934, offset, 103 × 70 cm, MP

167. Jerzy Walerian Skolimowski,
Andrzej Stypiński,
**1st Sports Games of Poles from
Abroad. Warsaw, 1-8 August 1934,**
1934, offset, 103 × 70 cm, MP

Z końcem lat 30. XX wieku miejsce sportowej radości zaczęła powoli wypełniać problematyka obronna, w powietrzu czuć było zbliżającą się wojnę, organizowano przy okazji zawodów liczne zbiórki na Ligę Obrony Powietrznej i Przeciwigazowej oraz inne tego typu organizacje.

In the late 1930s, sports joy was gradually replaced by defence issues, as the air was filled with the expectation of war; during many competitions, funds were raised for the Air and Chemical Defence League and similar organisations.

168. Marek Żutawski, **10 strzałów ku chwale Ojczyzny**. Związek Strzelecki, 1934, offset, 104 × 70,2 cm, MEiPA

168. Marek Żutawski, **10 Shots to the Glory of the Fatherland**. Shooting Association, 1934, offset, 104 × 70.2 cm, MEiPA

294. Julian Patka, Zbigniew Kaja, „Wyścig Pokoju”. Warszawa–Berlin–Praga 1952, plakat do filmu, 1952, offset, 69 × 99 cm, MSiT

294. Julian Patka, Zbigniew Kaja, poster for the film “Peace Race”. Warsaw–Berlin–Prague 1952, 1952, offset, 69 × 99 cm, MSiT

295. Tadeusz Trepkowski, Wyścig Pokoju. Praha–Warszawa, 1950, rotograviura, 100 × 70 cm, MP

295. Tadeusz Trepkowski, Peace Race. Prague–Warsaw, 1950, rotogravure, 100 × 70 cm, MP

296. N.N., VII Wyścig Pokoju. Warszawa–Berlin–Praga, 1954, offset, 85 × 61 cm, MSiT

296. N.N., 7th Peace Race. Warsaw–Berlin–Prague, 1954, offset, 85 × 61 cm, MSiT

297. Paweł Świątkowski, V Międzynarodowy Kolarski Wyścig Pokoju. Warszawa–Berlin–Praga, 1952, offset, 100 × 70 cm, MSiT

297. Paweł Świątkowski, 5th International Cycling Peace Race. Warsaw–Berlin–Prague, 1952, offset, 100 × 70 cm, MSiT

298. Paweł Świątkowski, VII Wyścig Pokoju. Warszawa–Berlin–Praga. 2–17 V 1954, 1954, offset, 86 × 61 cm, MSiT

298. Paweł Świątkowski, 7th Peace Race. Warsaw–Berlin–Prague, 02–17.05.1954, 1954, offset, 86 × 61 cm, MSiT

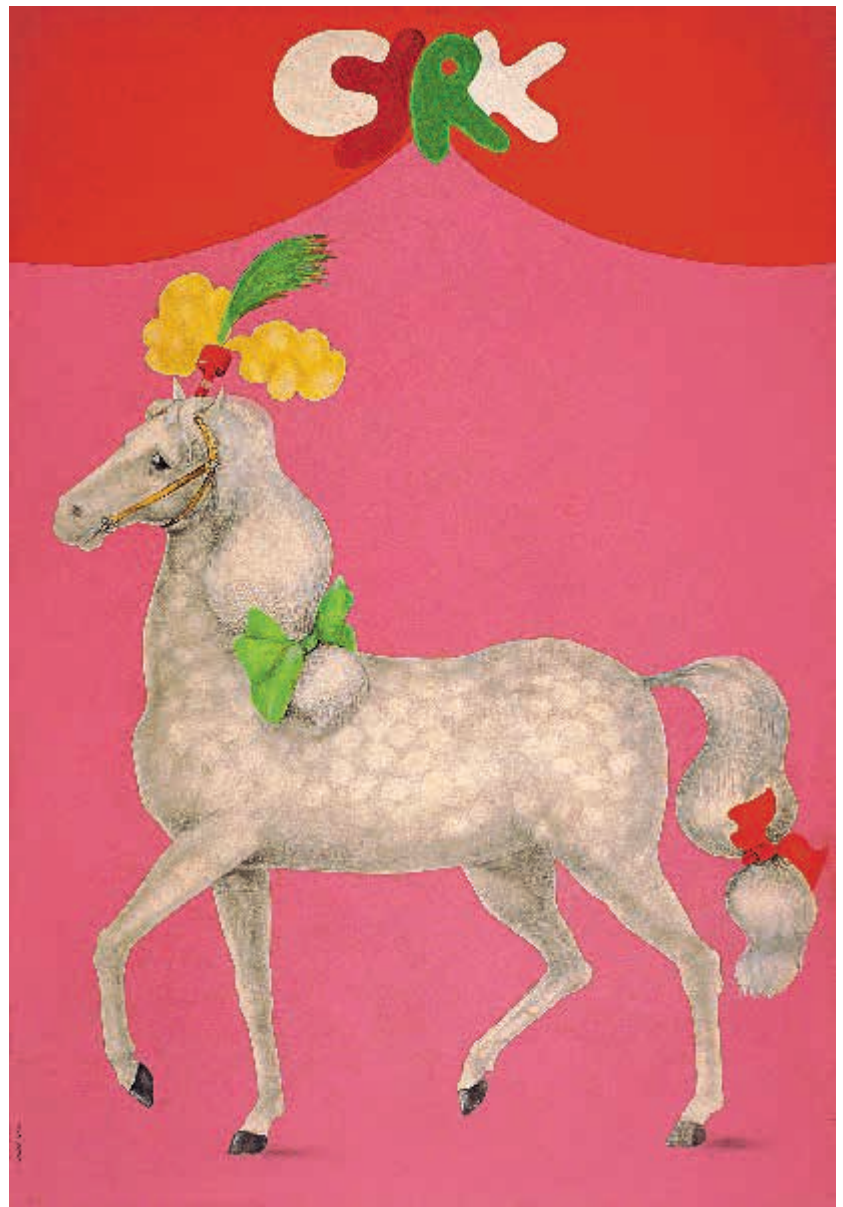

386. Maciej Urbaniec,
Cyrk, 1972, offset,
97 × 68 cm, arch. rodziny artysty

386. Maciej Urbaniec,
Circus, 1972,
offset, 97 × 68 cm, artist's family
archives

387. Maciej Urbaniec,
Cyrk, 1975,
offset, 97 × 67 cm, MP

386. Maciej Urbaniec,
Circus, 1972,
offset, 97 × 68 cm, artist's family
archives

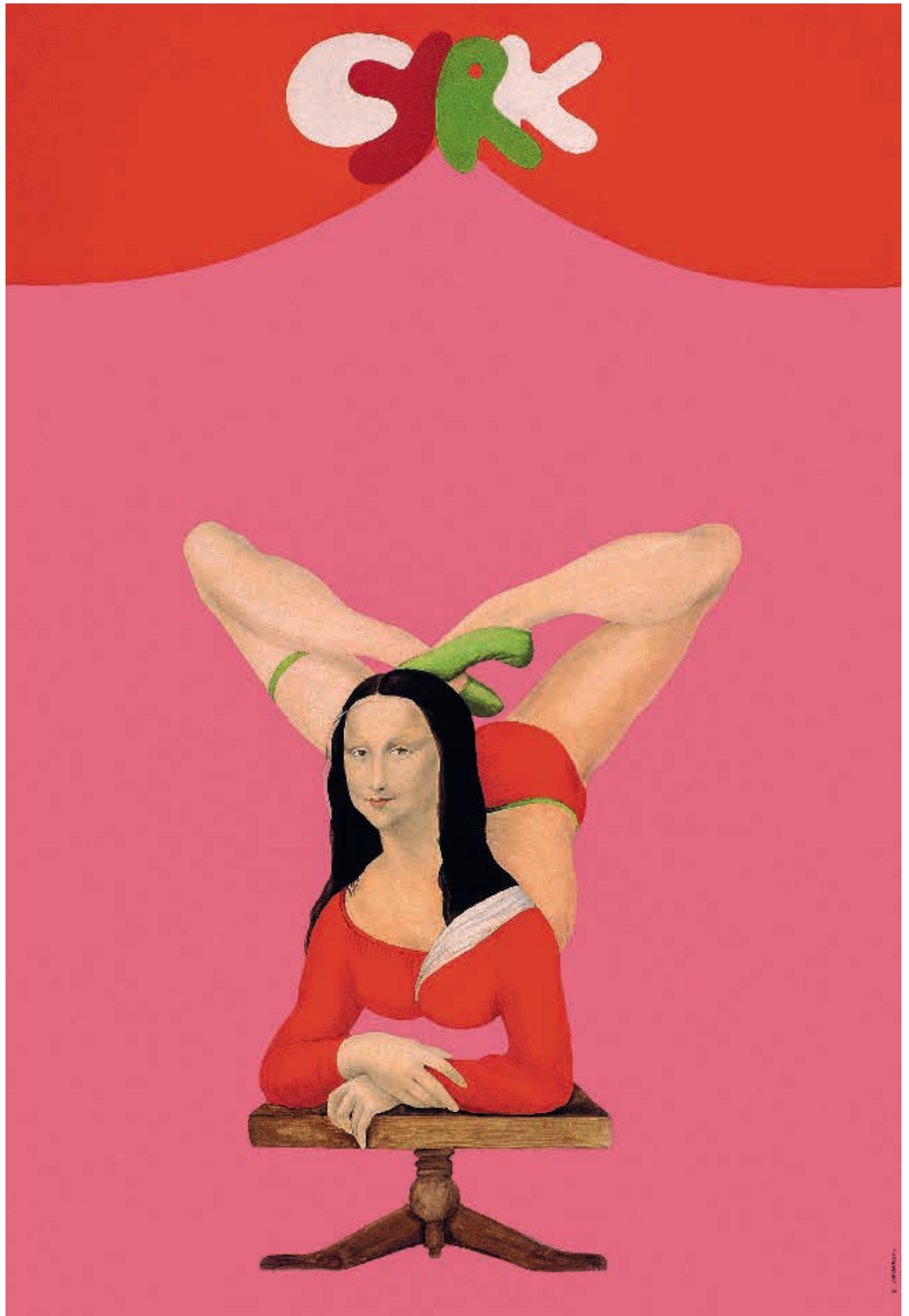

388. Maciej Urbaniec,
Cyrk, 1970,
offset, 98 × 67 cm, MP

2 4 3

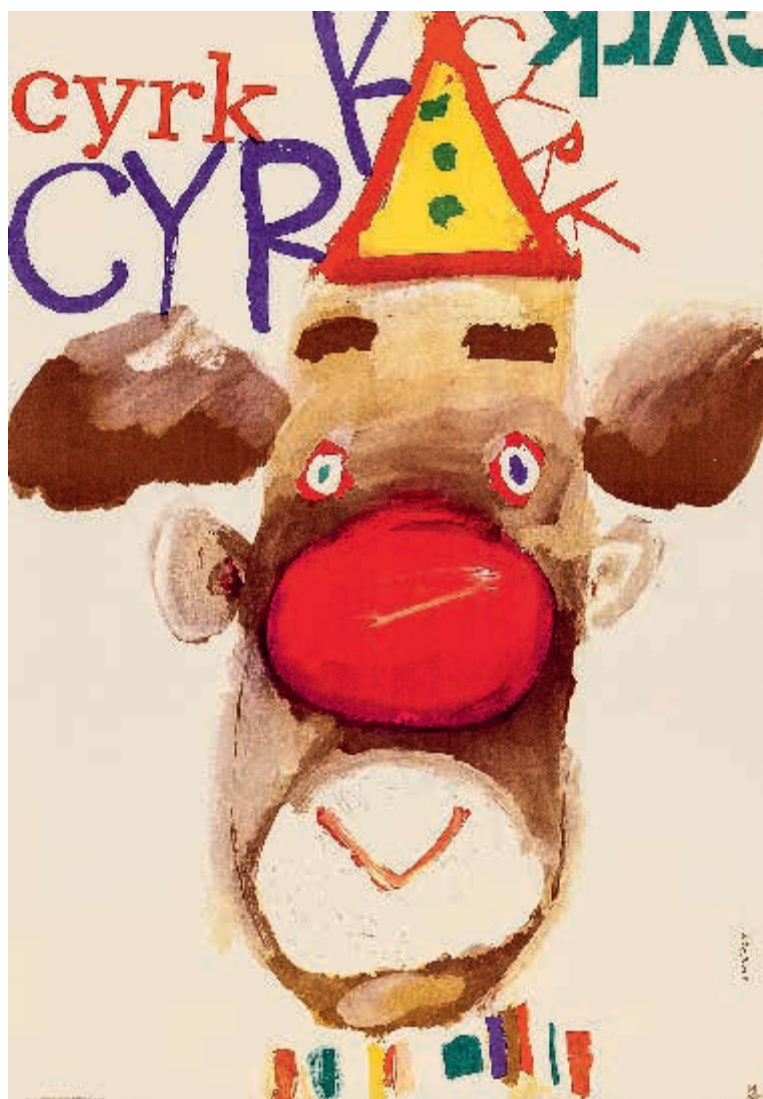
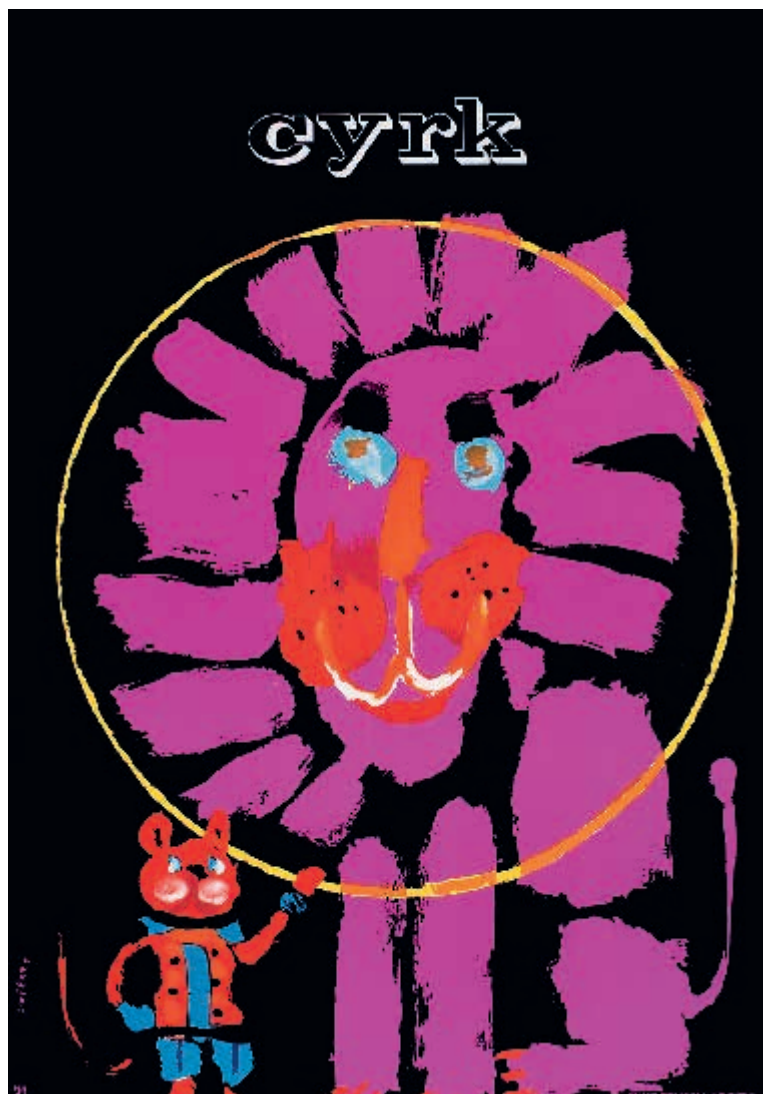
Sport, cyrk, turystyka. Oblicza sportu jako rozrywki i zabawy / Sports, Circus, Tourism. The Faces of Sport as Entertainment and Fun

388. Maciej Urbaniec,
Circus, 1970,
offset, 98 × 67 cm, MP

389. Józef Mroszczak,
Cyrk, 1970,
offset, 98,5 × 67 cm, MP

389. Józef Mroszczak,
Circus, 1970,
offset, 98.5 × 67 cm, MP

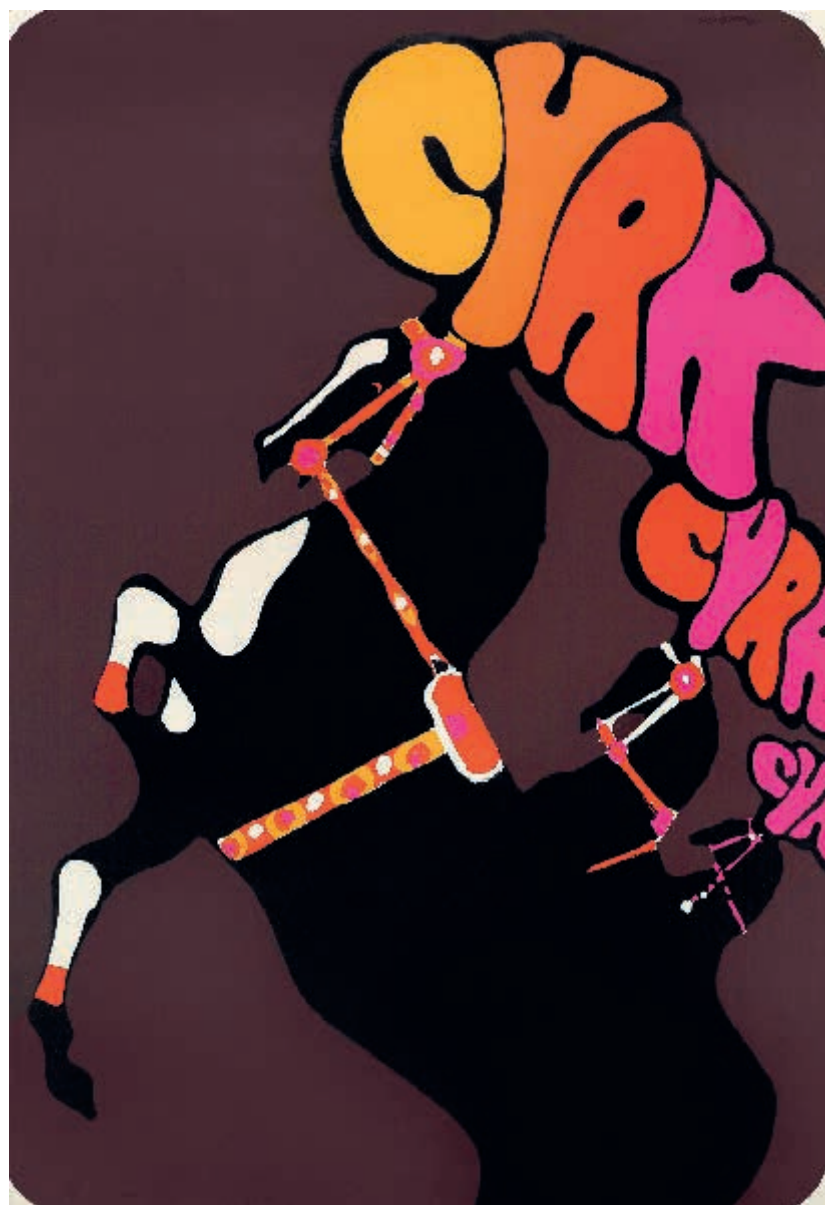
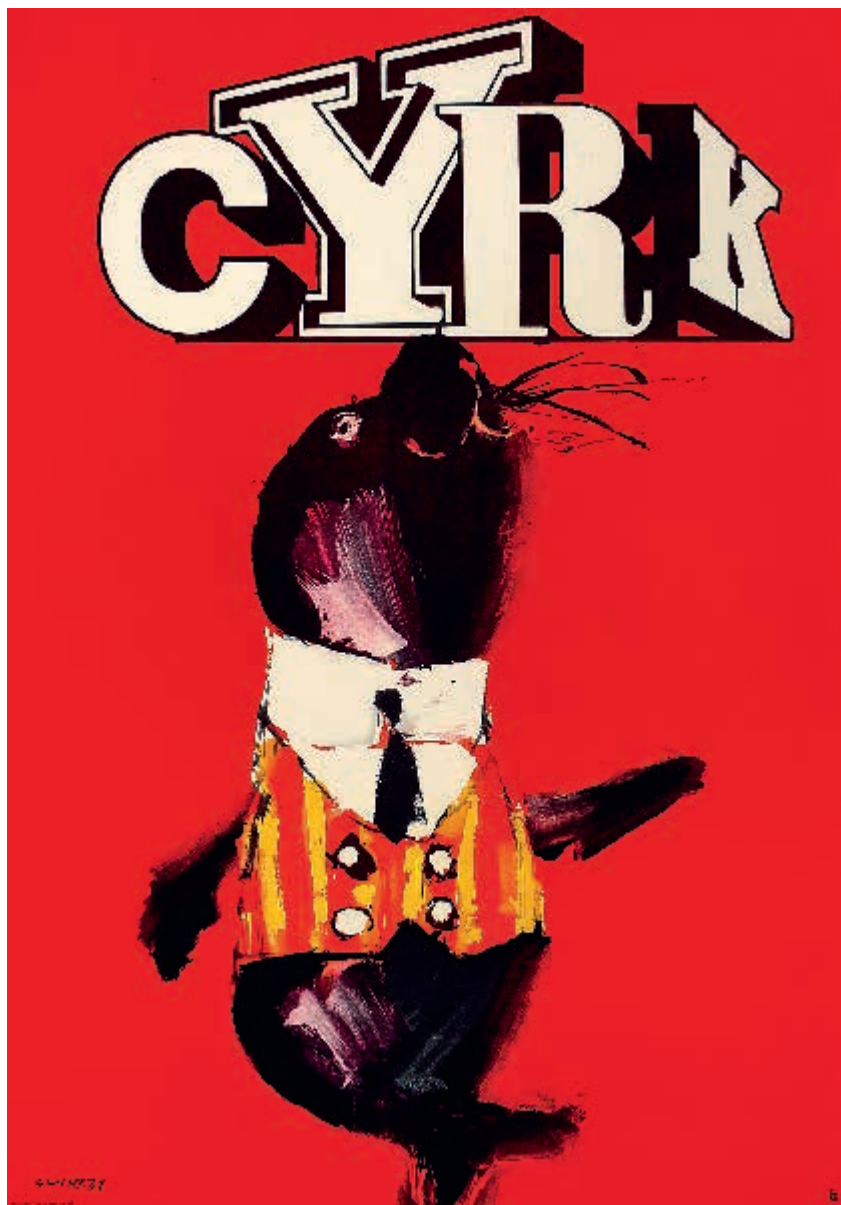

390. Waldemar Świerzy,
Cyrk, 1963,
offset, 97 × 67,5 cm, MNP

390. Waldemar Świerzy,
Circus 1963,
offset, 97 × 67.5 cm, MNP

391. Waldemar Świerzy,
Cyrk, 1965,
offset, 97 × 67 cm, kolekcja prywatna

391. Waldemar Świerzy,
Circus, 1965,
offset, 97 × 67 cm, private collection

392. Waldemar Świerzy,
Cyrk, 1965 (druk 1966),
offset, 97 × 66,5 cm, MNP

392. Waldemar Świerzy,
Circus, 1965 (print 1966),
offset, 97 × 66.5 cm, MNP

393. Waldemar Świerzy,
Cyrk, 1967,
offset, 98,5 × 67 cm, MSiT

393. Waldemar Świerzy,
Circus, 1967,
offset, 98.5 × 67 cm, MSiT

Co to znaczy „sport”?
O kulturowych źródłach sportu
i historii sportowego plakatu.
What does “sport” mean?
On the cultural origins of sport
and the history of sports posters.